

# ΕΙΡΗΝΙΚΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ (του Γιάννη Ζήση)



Στην έννοια της ειρηνικότητας θα πρέπει να διαλύσουμε άλλον έναν μύθο. Η ειρηνική συνείδηση και κοινωνία δεν έχει να κάνει σε τίποτε με στατικότητα, αλλά με ενεργή αρμονία και αβίαστη πρόοδο.

Αντίθετα, η πολιτική της επίκρισης και της πόλωσης καταστρέφει δυνατότητες και δεν αλλάζει τον κόσμο παρά μόνον στον βαθμό παροδικών ψευδαισθήσεων.

Ο κόσμος μας είναι υπερκορεσμένος από επιθυμία και επικριτική δυσαρέσκεια, αυτή η εξωστρέφεια δεν τον καλυτερεύει, αλλά αντιθέτως τον περιπλέκει.

---

Η εσωτερικότητα της συνείδησης δεν είναι αδράνεια και η αδράνεια δεν είναι το βάθος της συνείδησης, δεν είναι η φύση της, όπως δεν είναι φύση της συνείδησης και η βεβιασμένη κίνηση. Η εικόνα της εσωτερικότητας ως ληθαργικότητας είναι προϊόν της εξωστρεφούς πλάνης μας, της πλάνης της εξωτερικότητας.

Η εσωτερικότητα αυτή δεν είναι παράδοση, δεν είναι παρελθόν, είναι όμως εντύπωση του βάθους της ζωής, είναι αρμονία και συνύπαρξη με την αφθονία του Είναι στον κόσμο. Η επιθυμία είναι η ρήξη με τη συγχρονικότητα, με την ιστορικότητα και με την εξελικτικότητά του Είναι και ως τέτοια αποδυναμώνει την ενάργεια και την παρουσία της συνείδησης προς τη φαντασίωση. Επιθυμία και εσωτερικότητα βρίσκονται σε πλήρη ανθρωπολογική διάσταση.

Είναι αναγκαία, λοιπόν, μια νέα συνείδηση που να μην αποδυναμωθεί μέσα από τις υφιστάμενες πλάνες, αλλιώς η ειρήνη δεν είναι δυνατή.

Συγκεκριμένα πρέπει να σημειώσουμε ότι η διάσταση επιθυμίας και εσωτερικότητας και ο ειρηνικός χαρακτήρας της εσωτερικότητας δεν σημαίνει σε καμμία περίπτωση την απουσία των ενεργών διαθέσεων, της ερωτικότητας του ζώντος, αλλά την ουσιαστικότητα της συνείδησης και της ζωής πέρα από την επιθυμία εξουσίας, πέρα από την πλάνη και τη ματαιόδοξη γοητεία των γεγονότων και της ζωής. Εξ άλλου είναι αντιληπτό πως η γιγάντωση της επιθυμίας αποδυναμώνει τη βιωματική ευθύτητα και άνεση της ζωής.

Η συνείδηση επισημαίνεται ιδιαίτερα για δύο λόγους:

**Πρώτον**, επειδή η συνείδηση είναι καθοριστικός παράγοντας που προσδίδει ουσία και ρυθμίζει την εξέλιξη.

**Δεύτερον**, επειδή ο εκσυγχρονισμός της κοινωνίας (που είναι αναγκαίος για να οδηγήσει στην αληθινή ειρήνη) περιλαμβάνει δύο τάσεις, συνήθως αντικρουόμενες. Η μία είναι η γνωστή διαχειριστική που έχει τις γνωστές παρενέργειες και αρνητικές όψεις μαζί με τις θετικές (παρεμποδίζοντας έτσι την ειρήνη) και η άλλη όψη είναι αυτή που περιλαμβάνει τη συνειδησιακή βίωση του παρόντος με τρόπο γόνιμο και απελευθερωτικό και προϋποθέτει πρωτίστως τον εκσυγχρονισμό των συνειδησεων και όχι των συνθηκών.

Αυτός ο δεύτερος εκσυγχρονισμός κατανοεί την ιστορία και δεν αντικρούει την εξέλιξη. Δεν είναι άρνηση του Χθες ούτε αντιβαίνει στο μέλλον, αλλά με δυνάμεις βάθους εργάζεται με άνεση και παρουσία μέσα στις εξελίξεις για το καλύτερο, εργάζεται για τη βασιλική οδό για τη φιλοσοφία και την ψυχολογία.

Παράλληλα με αυτά, καλούμαστε να οριοθετήσουμε λεκτικά ένα βιωματικό κόσμο. Για όσους αρέσκονται στις κατηγοριοποιήσεις θα λέγαμε πως το νέο μπορεί να έλθει μέσα από έναν εκσυγχρονισμένο Στωικισμό ή, με άλλα λόγια, έναν εκσυγχρονισμένο και χωρίς δογματικές ματαιοδοξίες και γοητείες

ησυχασμό.

Αυτή η στάση είναι αναγκαία και για το πολιτικό γίγνεσθαι του μέλλοντος, γιατί αυτό θα διαμορφωθεί μέσα από την ανθρώπινη συνείδηση, η οποία είναι εκείνη που μπορεί να αντιληφθεί και να εκφράσει πρότυπα κι επομένως θέσεις ζωής. Η πολιτική ανασύνταξη της κοινωνίας επιβάλλει, λοιπόν, ένα σώμα παρατηρητών μεταξύ των πολιτικών και των πολιτών, ένα σώμα που δεν αγνοεί τα προβλήματα, αλλά και που δεν θέλει να ταυτιστεί με τη διαχείριση της κρίσης και την εξουσία.

Όμως αυτό το σώμα δεν μπορεί να είναι μία οργανωμένη θεσμικά λειτουργία, γιατί τότε θα γίνει μέρος της επωνυμίας, της πολιτικής διαχείρισης και της εξουσίας, αλλά θα χρησιμοποιεί την επικοινωνιακή δυναμική της κοινωνίας, πράγμα που αναπόδραστα θα σημαίνει και ευθύνη γι' αυτή τη λειτουργία του. Ο παρατηρητής πρέπει να επιφέρει νηφαλιότητα και αμεροληψία, δεν γοητεύεται ούτε από τα γεγονότα ούτε από την εξουσία, λειτουργεί σαν καταλύτης συνείδησης, απελευθερώνει πληροφορίες, όχι για να εντείνει την κριτική, αλλά για να προτείνει βιώσιμες λύσεις. Τέτοιος παρατηρητής μπορεί να γίνει όποιος άνθρωπος θέλει να κατανοήσει την εποχή του και ενδιαφέρεται για το κοινό αγαθό. Όχι πως ένας τέτοιος νηφάλιος παρατηρητής κατέχει την απόλυτη αλήθεια, αλλά διακρίνει τη στενή δίοδο ανάμεσα στις αντικρουόμενες πλάνες.

Σήμερα όλη η πολιτική συνείδηση είναι ναρκοθετημένη με την ανεύθυνη επίκριση των πολιτών και τη στρεβλωμένη και ανεπαρκή διαχείριση εκ μέρους των κυβερνώντων. Επομένως, αυτός ο νέος ρόλος πρέπει να είναι η γέννηση μιας νέας ευθύνης πέραν του ατομικού για τον καθένα. Στην πραγματικότητα είναι η στιγμή για να γεννηθεί ένα μη-οργανωμένο, μη συνδεδεμένο οργανωτικά και μη ενταγμένο πολιτικό σώμα πάνω στη γραμμή του ενδιαφέροντος και της ευθύνης.

Στη θέση της οργάνωσης πρέπει να υπάρχει η υπευθυνότητα στη λειτουργία της ούτως ή άλλως υπάρχουσας επικοινωνιακής δυναμικής του σήμερα.

Στην πραγματικότητα πρέπει να σπάσουν τα παρεμποδιστικά όρια

που επιβάλλει η επωνυμία και η επιθυμία για επωνυμία. Το άτομο πρέπει να ξεφύγει από την αίσθηση της ανωνυμίας ως ασημαντότητας, όχι για να γίνει επώνυμο, αλλά για να γίνεται φορέας υπεύθυνης αλλαγής. Κάποτε ο Τολστόι είχε πει για τον Αβραάμ Λίνκολν ότι, ακόμη κι αν δεν είχε γίνει πρόεδρος των ΗΠΑ, πάλι θα ήταν μεγάλος, γιατί θα τον ήξερε σαν τέτοιο ο Θεός. Αυτό υποδηλώνει τη δύναμη της αυταξίας του καθενός, πράγμα που μπορεί να καταστήσει την επωνυμία φρούδα και ανώφελη.

Οι δυνάμεις ειρηνικής βίωσης της αφθονίας του πνεύματος και της συνύπαρξης είναι οι πιο απελευθερωτικές και ουσιώδεις. Είναι το αντίβαρο στις ιδεολογηματικές χυδαιότητες και παραισθήσεις που ταλαιπωρούν τη δημοκρατία και είναι η αναχαίτιση του ολοκληρωτισμού σε όλα τα επίπεδα.

Η βαθιά λοιπόν εκσυγχρονιστική συνείδηση δεν μετέχει ούτε στις επικρίσεις των πολιτών, στις ανούσιες κριτικές και στην αγοραία επιπολαιότητα, ούτε στον ιδιοτελή επαγγελματισμό της εξουσίας και την εξουσιομανία των ισχυρών προσωπικοτήτων.

Ένα σώμα συνείδησης ελεύθερο από την ταύτιση και τη μεροληψία των συμφερόντων είναι επείγουσα ανάγκη για τον αληθινό εκσυγχρονισμό και τη δημοκρατία.

Ο εκσυγχρονισμός σε βάθος απαιτεί μια ηρεμία με περιεκτικό λόγο και αμεροληψία και είναι πια η μόνη επανάσταση που έχει μείνει για την πολιτική απέναντι στη σύγχυση και την ένταση. Αυτή η επανάσταση προϋποθέτει εσωτερικότητα, εσωτερική ανάπτυξη και όχι φαντασίωση εσωτερικότητας. Η αληθινή πνευματικότητα μετέχει της λογικής με μέτρο και ειλικρίνεια και αποτελεί την πνευματική «ηγεσία» που χρειάζεται η δημοκρατία. Δεν υποκαθιστά την αιρετή ηγεσία της πολιτείας, αλλά την εμπνέει φιλελεύθερα και δημιουργικά απομακρύνοντας τους ερεθισμούς και τους πυρετούς της φιλοδοξίας και της κυριαρχικότητας ιδιοτελών προσεγγίσεων και ταυτίσεων.

Το κεντρικό μας ζήτημα, λοιπόν, είναι η καταστάλαξη της

συνειδητής προσέγγισης με μία νέα προσέγγιση στην πολιτική. Σε όλη τη φιλοσοφικότητα του εκσυγχρονισμού δεν μπορεί να χωράει ίχνος σοβαροφάνειας, θα λέγαμε μάλιστα πως το χιούμορ είναι αναπόσπαστη ιδιότητα του πνεύματος. Η σοβαροφάνεια, όπως και το μίσος για την αληθινή σοβαρότητα, βλάπτουν σοβαρά το πνεύμα και τη δημοκρατία.

Μέσα στην ουσία αυτού του πνευματικού εκσυγχρονισμού της πολιτικής βρίσκονται απαραίτητως οι ορθές ανθρώπινες σχέσεις και η αληθινή θέληση γι' αυτές. Ο λόγος γι' αυτό είναι ότι απαιτείται αμεσότητα και οικειότητα των υποκειμένων της πολιτικής η οποία να αναιρεί το χάσμα θεωρίας και πράξης, ώστε να είναι πολιτική ανθρώπινη σε βάθος. Χωρίς είδωλα παράδοσης που καθηλώνουν, μακριά από τις ανθρώπινες ανάγκες σε σύμβολα και δόγματα, περιέχοντας τους σκοπούς και τα μέσα της ζωντανής πολιτικής. Η δημοκρατία και η πολιτική της, πέρα από τη διαλογιστική και βιωματική επάρκεια, χρειάζεται ένα πνεύμα υπηρεσίας, μερισμού, αβλάβειας και αλληλοβοήθειας, πράγμα συναφές με τη θεραπεία των ανθρωπίνων σχέσεων.

Η επόμενη ανάγκη της δημοκρατίας είναι ένα πνεύμα αξιοκρατίας, διάκρισης και συνέπειας με αρχές που δεν αμβλύνονται από την ιδιοτέλεια και την άγνοια της ουσίας του δικαίου.

Πέρα δηλαδή από το θεσμικό πλαίσιο και τα βάρη ευημερίας του λαού, η δημοκρατία πρέπει, για να είναι αιεφόρος και βιώσιμη, να λειτουργεί μέσα από όλα τα προαναφερθέντα πολιτιστικά και κοινωνικά πλαίσια, ώστε η αληθινή ειρήνη να είναι δυνατή.

**Γιάννης Ζήσης, συγγραφέας**

Φωτό: wikipedia

Ημερομηνία δημοσίευσης κειμένου: 17 Φεβρουαρίου 2014

[Μπορείτε εδώ να δείτε τα άρθρα που δημοσιεύουμε σχετικά με το θέμα της Ειρήνης.](#)